

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel 20.02.2006
KOM(2006) 65 konečné znenie

SPRÁVA KOMISIE

Druhá správa, ktorá sa zakladá na článku 14 rámcového rozhodnutia Rady z 28. mája 2001 o boji proti podvodom a falšovaniu bezhotovostných platobných prostriedkov

{SEK(2006) 188}

1. Úvod

Rada prijala rámcové rozhodnutie z 28. mája 2001 s cieľom zabezpečiť v celej Únii jednotnú a zvýšenú ochranu trestného práva proti podvodom a falšovaniu bezhotovostných platobných prostriedkov.

Podľa článku 14 Komisia na základe prvých informácií, ktoré jej boli doručené predložila správu Európskemu parlamentu a Rade o opatreniach prijatých členskými štátmi na dosiahnutie súladu s týmto rámcovým rozhodnutím. V nadväznosti na závery Rady z 25. – 26. októbra 2004 musí teraz Komisia predložiť novú správu na základe doplňujúcich informácií, ktoré jej boli poskytnuté.

Táto druhá správa nie je konsolidovanou verziou správy, ktorú už Komisia prijala, ale týka sa iba členských štátov, ktoré neboli predmetom predchádzajúcej správy (AT, DK, GR, LU, NL a PT) a členských štátov, informácie o ktorých je potrebné zmeniť alebo doplniť (BE a SE). V druhom prípade pokiaľ ide o tieto dva štáty je však správa konsolidovaná. Rovnako by sa mali zahrnúť členské štáty, ktoré pristúpili 1. mája 2004, nakoľko sa ich prvá správa samozrejme netýkala.

S cieľom umožniť paralelné a porovnateľné čítanie týchto dvoch správ, zachovala sa v druhej správe pokiaľ možno rovnaká štruktúra a vzhľad ako v prvej. Zachováva sa tiež rovnaká štruktúra porovnávacích tabuliek transpozície a príloh.

Aby sa predišlo opakovaniu, bola táto správa zjednodušená, najmä odstránením opakujúcich sa úvah všeobecnej (povaha rámcového rozhodnutia) alebo metodologickej (hodnotiace prvky) povahy, ktoré sa nachádzajú v prvej správe.

2. VNÚTROŠTÁTNE OPATRENIA PRIJATÉ NA UPLATŇOVANIE RÁMCOVÉHO ROZHODNUTIA

2.1 Pokrok dosiahnutý pri vykonávaní rámcového rozhodnutia: Tabuľka 1.

Správa vychádza z informácií, ktoré boli poskytnuté Komisii, a v prípade potreby, ak je to možné, doplnených ďalšími informáciami poskytnutými vnútroštátnymi kontaktnými miestami. Väčšina členských štátov, ktoré odpovedali, poskytla vo všeobecnosti úplné informácie. Všetky členské štáty, ktoré v prípade prvej správy Komisiu neinformovali alebo poskytli nedostačujúce informácie, oznámili Komisii všetky vnútroštátne právne predpisy spolu s presnými vysvetleniami. LU a GR odpovedali, že legislatívny návrh je ešte prejednávaný parlamentom.

Päť členských štátov, ktoré pristúpili 1. mája 2004 (LV, LT, PL, CZ a SK), oznámili Komisii znenie ustanovení transponujúcich povinnosti vyplývajúce z rámcového rozhodnutia do ich vnútroštátneho právneho poriadku. CY oznámil Komisii čiastočné informácie o stave uplatňovania rámcového rozhodnutia. Komisii neodpovedali EE, HU, MT a SI.

V odsekoch 2.2 – 2.7 tejto správy sa zohľadňujú iba platné právne predpisy a nezohľadňujú sa návrhy právnych predpisov, ktoré oznámili niektoré členské štáty.

2.2 Trestné činy týkajúce sa platobných nástrojov (článok 2): Tabuľka 2

Šesť členských štátov (BE, DK, LU, NL, PL a SE) s cieľom vykonávania ustanovení článku 2 písm a) používa pojmy alebo definície krádeže, krádeže za prítlačujúcich okolností alebo iných foriem neoprávneného prisvojenia si vecí príliš všeobecne. V trestnej legislatíve AT, LT, LV, PT a SK sú naopak jasne uvedené platobné prostriedky. CZ prijala ustanovenia, ktorými sa postihuje nezákonné používanie platobných kariet a v súčasnosti zavádza do svojich právnych predpisov širší odkaz na platobné prostriedky. LT prijala trestnoprávne ustanovenia, ktorými sa postihuje finančná strata, skutková podstata, ktorá nebola uvedená v rámcovom rozhodnutí. SK rozlišuje vo svojich vnútroštátnych právnych predpisoch medzi neoprávneným používaním elektronického platobného prostriedku a neoprávneným obohatením. CY neprijala žiadne ustanovenia týkajúce sa tejto oblasti.

Pokiaľ ide o falšovanie alebo napodobovanie platobného nástroja uvedené v článku 2 písm. b) v prípade väčšiny členských štátov je vymedzenie pojmu podvodu na platobných nástrojoch obmedzené na tie nástroje, ktoré sú ako príklad uvedené v článku 1.

BE a NL výslovne neuvádzajú platobné prostriedky, ktoré sú predmetom širšie vymedzených trestných činov. LU odpovedalo, že legislatívny návrh týkajúci sa transpozície článku 2 písm. b), c) a d) je ešte prejednávaný parlamentom.

Tri členské štáty (BE, DK a PL) výslovne nevymedzujú ako trestný čin konanie, ktoré spočíva v prijatí, získaní, preprave, predaji a poskytovaní iným osobám alebo vo vlastníctve platobných prostriedkov za podmienok uvedených v článku 2 písm. c) rámcového rozhodnutia. Tieto druhy trestných činov sú predmetom všeobecnejšieho vymedzenia pojmu krádeže v pôvodnom dokumente.

Konanie spočívajúce v získaní, zadovážení si, predaji alebo poskytovaní tretím osobám napodobneného, falzifikovaného, ukradnutého alebo inak nezákonne si prisvojeného platobného nástroja je výslovne definované v trestnom práve AT, CY, CZ, LV, LT, NL a SE ako trestný čin, v ktorom sa zároveň jasne rozlišuje medzi „získaním“ a „vlastnením“. Preprava je naopak upravená vo všeobecných právnych predpisoch týchto štátov.

Väčšina členských štátov definovala rovnako podvodné používanie napodobnených bezhotovostných platobných nástrojov ako trestný čin, niekedy v širšom kontexte ako je kontext vymedzený v článku 2 písm.d). V prípade niektorých z týchto členských štátov sa na podvodné používanie, t.j. používanie spôsobujúce škodu uvedením niekoho do omylu alebo využitím omylu, vzťahujú ustanovenia právnych predpisov, ktorými je vo všeobecnosti upravený trestný čin podvodu a ďalšie s nimi súvisiace ustanovenia.

Niektoré členské štáty (BE, DK a PL) sa domnievajú, že uplatňovaním všeobecných ustanovení, definícií, podmienok alebo pojmov sú ich vnútroštátne právne predpisy v súlade s rámcovým rozhodnutím. Ako bolo uvedené v prvej správe, uplatňovanie všeobecných právnych zásad môže byť dostačujúce, ak je týmito zásadami zabezpečené dostatočne jasné a presné uplatňovanie právneho nástroja.

2.3 Trestné činy týkajúce sa počítačov (článok 3): Tabuľka 3

AT, BE, CZ, DK, LV, LT, NL, PL, PT, SK a SE uviedli, že v ich trestnom práve je zabezpečené stíhanie trestných činov týkajúcich sa počítačov uvedených v článku 3. Väčšina členských štátov pristúpila k širšiemu vymedzeniu skutkovej podstaty trestného činu podvodu (najmä AT, BE, CZ, LT, NL a PL), ktorej znakom je neoprávnené pozmeňovanie fungovania počítačového programu alebo systému, alebo vkladanie, pozmeňovanie, vymazávanie alebo odstraňovanie údajov. Najmä CZ v súčasnosti zavádza presnejšie právne predpisy. V troch členských štátoch (PT, SE a SK) sa na trestné činy uvedené v tomto článku vzťahujú všeobecné ustanovenia týkajúce sa trestných činov súvisiacich s počítačmi. LU odpovedalo, že legislatívny návrh týkajúci sa transpozície článku 3 je ešte prejednávaný parlamentom. CY neprijal žiadne ustanovenia týkajúce sa tejto oblasti.

2.4 Trestné činy týkajúce sa zvláštne upravených zariadení (článok 4): Tabuľka 3

Trestným právom väčšiny členských štátov, ktoré Komisii zaslali odpoveď, sú vymedzené skutkové podstaty všetkých trestných činov uvedených v článku 4. Ale niektoré členské štáty (AT, BE, CZ, DK, NL, PL, SE a SK) odkazujú na ustanovenia so všeobecnejším a širším znením, aby dosiahli súlad s týmto článkom.

Osobitne PT oznámilo, že neprijalo špeciálne právne predpisy, ktoré by sa týkali ustanovení článku 4. Na trestné činy uvedené v prvej zarážke tohto článku sa vzťahuje článok trestného zákona týkajúci sa konaní uskutočnených s cieľom falšovania a napodobovania vnútroštátnych alebo zahraničných cenných papierov a kreditných alebo debetných bankových platobných kariet. Na druhej strane sa však portugalské právne predpisy netýkajú druhej zarážky článku 4. V rámci prebiehajúcej reformy trestného práva sa uskutoční potrebná zmena a doplnenie právnych predpisov.

LV a LT včlenili do svojich vnútroštátnych právnych predpisov špeciálne odkazy na počítačové programy špeciálne vytvorené na spáchanie niektorého z trestných činov uvedených v článku 2 písm. b) s cieľom dosiahnuť súlad s ustanoveniami článku 4. LU ešte neprijalo osobitné ustanovenia právnych predpisov, ktorými by sa dosiahol súlad s článkom 4. CY nezaslal Komisii žiadnú informáciu týkajúcu sa tohto druhu trestného činu.

2.5 Sankcie (článok 6) Tabuľka 4

Väčšina členských štátov prijala všetky potrebné opatrenia na splnenie požiadavky stanovenej v článku 6, a to na zabezpečenie, aby sa konanie uvedené v článkoch 2 až 4 trestalo účinnými, primeranými a odrádzajúcimi trestnými sankciami, vrátane, aspoň v závažných prípadoch, trestami odňatia slobody, ktoré môžu byť dôvodom pre extradíciu.

V prípade všetkých členských štátov sa za trestné činy uvedené v článkoch 2, 3, a 4 ukladá trest odňatia slobody (pozri tabuľku 4), ale ako vyplýva z tabuľky 4 metódy používané na transponovanie článku 6 sú veľmi rozdielne.

Sedem členských štátov ukladá za konanie uvedené v článku 2 maximálny trest odňatia slobody: AT ukladá za falšovanie, prijímanie a použitie na účely podvodu

trest odňatia slobody v maximálnej výške päť rokov, CY stanovuje za falšovanie platobných prostriedkov trest odňatia slobody v maximálnej výške štrnásť rokov a za ich použitie a nadobudnutie sedem rokov, DK za falšovanie, krádež platobných prostriedkov trest v maximálnej výške šiestich rokov a za použitie v maximálnej výške osemnástich mesiacov, LV za krádež, nadobudnutie a zničenie platobných prostriedkov desať rokov a za falšovanie, použitie napodobneného platobného nástroja na účely podvodu pätnásť rokov, LT za použitie napodobnených nástrojov v maximálnej výške šiestich rokov, NL trest odňatia slobody vo výške siedmich rokov, PT ukladá za nadobudnutie napodobnených platobných nástrojov trest odňatia slobody vo výške troch rokov, za obchodovanie s menou v maximálnej výške piatich rokov, za použitie napodobnených šekov na doručiteľa šesť mesiacov až päť rokov a za napodobňovanie trest odňatia slobody vo výške troch rokov (minimálne) až dvanástich rokov (maximálne), v SE sa za krádež, napodobňovanie a prijatie uloží trest odňatia slobody v maximálnej výške desiatich rokov iba v prípade ak je trestný čin „závažný“.

Päť členských štátov stanovuje trest odňatia slobody v rozsahu od minimálneho až do maximálneho počtu rokov odňatia slobody.

BE stanovuje za trestný čin krádeže a vydierania trest odňatia slobody v rozsahu od dvoch mesiacov až na doživotie (v prípade, ak bol trestný čin spáchaný za prítlačujúcich okolností). CZ za falšovanie/napodobňovanie trest odňatia slobody od piatich do ôsmich rokov, za použitie na účely podvodu od dvoch do ôsmich rokov, LU za trestný čin krádeže od jedného do piatich rokov. PL stanovuje za napodobňovanie a neoprávnené prechovávanie trest odňatia slobody od troch do piatich rokov, a za trestný čin krádeže trest odňatia slobody od jedného do dvanástich rokov. V SK sa za výrobu, napodobňovanie/falšovanie a použitie platobného prostriedku uloží trest odňatia slobody od jedného do piatich rokov. Iba v SK je vymedzená skutková podstata trestného činu neoprávneného obohatenia, za ktorý je uložený trest odňatia slobody až do dvoch rokov.

Niektoré členské štáty uplatňujú iba tresty odňatia slobody, iné trest odňatia slobody aj peňažné tresty.

PL, PT a LT ukladajú trest odňatia slobody spoločne s peňažným trestom. V NL a SK je možné uložiť buď trest odňatia slobody, peňažný trest alebo obidva tresty. V CZ sa uplatňuje buď trest odňatia slobody alebo peňažný trest. V prípade trestných činov uvedených v článku 2 písm. b), c) a d) suma peňažnej sankcie nie je pevne stanovená, bez vopred stanoveného limitu (CZ) alebo až do 360 dní peňažného trestu (AT).

Vo väčšine členských štátov (BE, CZ, LT, NL, PT a SK) je zachovaný tradičný systém, v AT sa uplatňuje *system dní – peňažných trestov*.

Väčšina členských štátov posudzuje trestné činy uvedené v článku 2 odlišne v závislosti od stupňa ich závažnosti. V právnych predpisoch niektorých členských štátov (AT, CY, CZ, LV, PT a SK) sú stanovené prítlačujúce okolnosti, v prípade konaní uvedených v článku 2 je takouto okolnosťou spáchanie trestného činu ako účastník organizovanej skupiny. Väčšina členských štátov sa domnieva, že v prípade konaní uvedených v článku 4 by sa mali ukladať miernejšie sankcie ako v prípade

konaní uvedených v článkoch 2 a 3. Tresty ukladané za konania uvedené v článku 3 sú oveľa miernejšie, ako tie, ktoré sa ukladajú za konania uvedené v článku 2.

Zdá sa, že hodnotenie týkajúce sa dostatočne odrádzajúcej povahy sankcií, ktoré môžu byť ukladané členskými štátmi, musí v predbežnej fáze vyústiť do pozitívnej odpovede: všetky členské štáty, ktorých sa táto správa týka, stanovili pre konanie uvedené v článku 2 trest odňatia slobody.

V trestnom práve všetkých členských štátov posudzovaných v tejto správe, ako aj tých štátov, ktorých sa týkala prvá správa, v súvislosti s ukladaním sankcií za trestné činy uvedené v článkoch 2, 3 a 4, sú stanovené všeobecné ustanovenia týkajúce sa účasti, podnecovania a pokusu o trestný čin v zmysle článku 5

Aj v prípade tejto správy sa zdá, že za *prípravné skutky* sú vo všeobecnosti ukladané sankcie iba vo Švédsku, v ostatných členských štátoch sú za tieto skutky ukladané sankcie iba v prípade špeciálnych trestných činov. Pokiaľ ide o *pokusy o trestný čin* sú postihované vo všeobecnosti vo všetkých štátoch sankciou v prípade závažných trestných činov, v prípade *menej závažného trestného činu* sú postihované vo všeobecnosti vo väčšine štátov, okrem určitých štátov, ktoré ich postihujú iba vo výslovne uvedených prípadoch.

2.6 Príslušnosť (článok 9): Tabuľka 5

Zdá sa, že väčšina členských štátov dodržiava povinnosti uvedené v článku 9 ods. 1 písm. a) a písm. b). PL dodržiava povinnosti uvedené v písmene a) a s jednou výnimkou aj povinnosti uvedené v písmene b): podľa poľských právnych predpisov štátny príslušník, ktorý sa v cudzine dopustí trestného činu, za ktorý je vnútroštátnymi právnymi predpismi stanovený trest odňatia slobody vo výške najmenej dvoch rokov, musí byť súdený a odsúdený v súlade so zákonom, ak sa nachádza na štátnom území. Štyri členské štáty (AT, DK, LT a SE) oznámili, že nebudú uplatňovať ustanovenia článku 9 ods. 1 písm. c), v ktorom je ustanovená pôsobnosť, ak bol spáchaný trestný čin v prospech právnickej osoby, ktorá má sídlo na území tohto členského štátu.

Právne predpisy LU neobsahujú ustanovenia, ktorými by sa zabezpečilo dodržiavanie tohto článku. CY neposkytol o tejto povinnosti informácie.

2.7 Zodpovednosť právnických osôb a sankcie pre právnické osoby (článok 7 a článok 8): Tabuľka 6

Päť členských štátov (AT, LV, CZ, PT a SK) oznámilo, že legislatívny návrh, ktorého cieľom je transpozícia ustanovení článku 7 a 8 rámcového rozhodnutia je ešte v súčasnosti prejednávaný parlamentom. Šesť členských štátov (BE, DK, LT, NL, PL a SE) disponuje právnymi predpismi, ktoré umožňujú, aby boli právnické osoby právne zodpovedné za konanie uvedené v článkoch 2 až 4, ktoré by bolo spáchané v ich prospech osobami, ktoré majú v rámci právnickej osoby vedúce postavenie. Tie isté členské štáty tiež prijali potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby mohla byť právnická osoba považovaná za zodpovednú, ak nedostatočný dohľad alebo kontrola osobou, ktorá v nej má vedúce postavenie, umožnila spáchanie konania uvedeného v článkoch 2 až 4.

Tie isté členské štáty stanovili správne peňažné tresty alebo peňažné tresty trestného práva a (niekedy) iné opatrenia, počínajúc súdnou likvidáciou až po správne sankcie alebo sankcie vyplývajúce z obchodného práva. V tabuľke 6 je zachytené ako sú tieto správne, občianske a trestné sankcie a opatrenia rôznorodé.

3. ZÁVERY

Väčšina členských štátov, ktoré odpovedali Komisii v súvislosti s touto druhou správou, sú explicitne, alebo v niektorých prípadoch implicitne, v súlade s rámcovým rozhodnutím. Je tomu tak v prípade článkov 2, 3 a 5. Dva členské štáty (GR a LU) ešte neprijali všetky opatrenia požadované na úplnú transpozíciu rámcového rozhodnutia, pretože návrh príslušného zákona musí ešte schváliť ich parlament. CY neposkytol Komisii informácie dostačujúce na úplné zhodnotenie súladu jeho vnútroštátnych právnych predpisov s ustanoveniami rámcového rozhodnutia.

Článok 4 bol transponovaný vo väčšine členských štátov, v prípade niektorých však vo forme veľmi všeobecných ustanovení ich právnych predpisov. Najmä PT oznámilo, že na trestné činy uvedené v článku 4 prvej zarážke sa vzťahujú ustanovenia týkajúce sa falšovania a napodobovania cenných papierov a pokiaľ ide o článok 4 druhú zarážku bude potrebné zmeniť a doplniť právne predpisy.

Transpozícia článku 6 týkajúceho sa trestných sankcií je v súlade, ale nie je jednotná.

Skoro väčšina členských štátov, ktoré odpovedali Komisii, dodržiava, alebo bude dodržiavať ihneď ako ich príslušné právne predpisy nadobudnú účinnosť, povinnosť uvedenú v článku 6 postihovať konanie uvedené v článkoch 2 až 4 účinnými, primeranými a odrádzajúcimi trestnými sankciami.

Články 7 a 8 boli transponované šiestimi členskými štátmi (BE, DK, LT, NL, PL a SE), ktoré teda disponujú právnymi predpismi zaručujúcimi zodpovednosť právnických osôb. V prípade piatich členských štátov je ešte legislatívny návrh týkajúci sa transpozície článkov 7 a 8 prejednávaný parlamentom.

Zdá sa, že väčšina členských štátov dodržiava povinnosti uvedené v článku 9 ods. 1 písm. a) a písm. b). Štyri členské štáty (AT, DK, LT a SE) oznámili, že nebudú spĺňať ustanovenia článku 9 ods. 1 písm. c).

Je poľutovaniahodné, že v čase prípravy tejto správy sedem členských štátov neoznámilo všetky svoje právne predpisy alebo ešte neukončilo transpozíciu rámcového rozhodnutia.